

(אֲדוּוּגָת) וּמִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקֵי־יָא בְּגִנְתָּא דְעָדָן.
 וַאֲיִמְתִּי. מִפְּלָגוֹת לִילִיָּא וַאֲיִלָּךְ. וּכְדִין זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ
 (בְּלִילָה), תּוֹשְׁבָחָן. וְזְמִירוֹת, כְּמָה דַּאת אָמַר (וַיִּקְרָא
 כה) לֹא תִזְמוֹר. וּכְתִיב (ישעיה כח) זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה,
 אֲעַקְרוּתָא מֵאֲתַר־יֵהוּ כָּל אֲיִנוּן תְּקִיפִין, דְּהָא פִּד עֵייל
 לִילִיָּא, כְּמָה עָרִיצִים גְּרֵדִינִי נִימוּסִין שְׁכִיחִין בְּעֶלְמָא,
 אֲזִלִּין וְשִׁיטִּין (וְשִׁטִּין) בְּעֶלְמָא לְקַטְרָגָא. מִפְּלָגוֹת לִילִיָּא
 וַאֲיִלָּךְ, אֲתַעַר רוּחָא חֲדָא וַאֲעַקֵּר לְכֻלָּהוּ מֵאֲתַר־יֵהוּ,
 וַאֲעֵבֵר לוֹן דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן. זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, תּוֹשְׁבָחָן
 דְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלִילִיָּא, וְכָל דָּא לְמָה. צְבִי לְצַדִּיק,
 לְאֲזִדְוּוּגָא בְּזוּוּגָא חֲדָא (לְקוּדְשָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף 97"ד
 ע"ב) וּלְאֲתַקְדִּישָׁא בְּקְדוּשָׁה חֲדָא.
 וְאוּמַר רְזִי לִי רְזִי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה. דָּא הוּא רוּחַ
 קְדִישָׁא, אֲבָל אוֹי לִי עַל דְּרָא, וְעַל עֲלְמָא.
 בּוּגְדִים בְּגָדוּ, דְּכֻלָּהוּ מְשַׁקְרָן בֵּיהּ. מְשַׁקְרָן בְּהוּ
 בְּגֵרְמִיָּהוּ, וְלֹא דֵי דְמְשַׁקְרָן בְּגֵרְמִיָּהוּ (מִמַּשׁ), אֲלֵא אֲיִנוּן
 בְּנִין דְּאוּלִּידוּ מִתְּשַׁקְרָן בְּהוּא שְׁקָרָא דְּלֵהוֹן, וַאֲשַׁתְּכַחוּ
 פְּגִימִין לְעֵילָא וְתַתָּא.
 כִּיּוֹן דְּאֲסַתְּכַל יִשְׁעֵיהוּ בְּהַאי, כְּנִישׁ לְאֲיִנוּן דְּחֻלִּין
 חֲטָאָה, וְאוּלִּיף לוֹן אֲרַח קְדִישָׁא לְאֲתַקְדִּישָׁא
 בְּקְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּכַּחַא בְּנִיָּהוּ קְדִישִׁין. כִּיּוֹן

דַּאתְקַדְשׁוּ אֵלַינָּה, אֵינּוֹן בְּנֵי דְאֹלֵיִדּוּ אַקְרוּן עַל שְׁמִיָּהּ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי וְהִילָּדִים אֲשֶׁר נָתַן
 לִי יְיָ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפִרִישָׁן מִשְׂאֵר
 עַמִּין.

דְּבַר אַחַר מַכְנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵלוּ
 יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאָרוֹן קִיָּמָא קַדִּישָׁא קַמִּיָּהּוּ,
 שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל דְּמַסְטְרָא חַד דְּאַרְעָא, תּוּשְׁבְּחָן וְחַדוּ וְקַל
 מְזַמְרֵי עֲלָאֵי, דְּמְזַמְרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי לְצַדִּיק,
 תּוּשְׁבְּחָא דְּמֹשֶׁה הָוּה בְּהֵיא שַׁעֲתָא. דְּבַכֵּל אֶתְר דְּאָרוֹן
 הָוּה שְׂאֵרֵי בְּאַרְעָא, הָוּ שְׁמַעֵי קָלָא דְּאַמְרֵי, ^(דברים ד) וְזֹאת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אוֹי לִי
 דְּבוֹגְדִים בְּגָדוּ, דְּזַמְיִנִּין יִשְׂרָאֵל לְשַׁקְרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלֹאֲתַעְקְרָא מֵאַרְעָא זְמַנָּא חֲדָא. וּבְגִין דַּאתְאַחְדוּ
 בִּינֵיהוּ שְׁקָרָא דְּלֵהוֹן, יַתְעַקְרוּן זְמַנָּא תַנְיִנָּא, עַד
 דִּישְׁתַּלִּים חוּבֵיָּהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא.

^(דברים לא) לְקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הִנֵּה וְגו'. הָא אוֹקִימָנָא
 מְלִי. אֱלֹהֵיכֶם. אֱלֹהֵיךְ. אֵל. אֱלֹהֵינוּ. דְּאִמַר רַבִּי
 אֲבָא אִמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְכְּתִיב, ^(שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. אֲדַמַּת קֹדֶשׁ
 וְדָאֵי, דְּהֵינּוּ אָרֶץ הַחַיִּים. אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו, עָלָיו
 וְדָאֵי, הֵינּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְכָל שְׁכֵן לְבַתֵּר. תַּאנָּא, אִמַר

רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד, לְעֵד וְדָאֵי דִי־סֵהִיד
סֵהֲדוּתָא.

תִּלְתָּא אֵינּוּן דְּקִיִּימוּ בְּסֵהֲדוּתָא לְאַסְהָדָא, וְאֵלִין אֵינּוּן:
בְּאֵר דִּי־צַחֲקָא, גּוֹרֵל, וְאַבְנָא דִּישׁוּעָא יְהוֹשֻׁעַ. וְדָא
שִׁירְתָּא, סֵהֲדוּתָא יִתִּיר מִכְּלָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי
אַרְבַּע אֵינּוּן. אָמַר לִיהַ וְדָאֵי, אֲבָל גּוֹרֵל לָא כְּתִיב בֵּיה
סֵהֲדוּתָא.

בְּאֵר דִּי־צַחֲקָא מִנְּלָן. דְּכְתִיב, (בראשית כא) בְּעֵבוֹר תִּהְיֶה לִּי
לְעֵדָה וְגו'. גּוֹרֵל, דְּכְתִיב, (במדבר כו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל
תִּחַלֵּק נַחֲלָתוֹ, דִּהוּהָ אָמַר, דָּא לִיהוּדָה, וְדָא לְבְנֵי־מִין,
וְכֵן לְכֻלְהוּ. אֲבָנָא דִּיהוֹשֻׁעַ, דְּכְתִיב, (יהושע כד) הִנֵּה הָאֲבָן
הַזֹּאת תִּהְיֶה בְּנוֹ לְעֵדָה. וְהִכָּא, וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד. וְכְתִיב,
וְעֲנַתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד, הִיא וְדָאֵי אֲסֵהִידת בְּהוּ
בִישְׂרָאֵל.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאֵי דְכְתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו',
אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הִכָּא אֵית
לְאַסְתְּפֻלָּא, מַהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִבְּעֵי לִיהַ.
וּמַהוּ עַד תּוֹמָם. אֵלָא הָכִי תַאנָּא בְּרֹזָא דְּמִתְנִיתִין, כֹּל
אֵינּוּן מְלִי דְּאָמַר מֹשֶׁה, כֹּלְהוּ מִתְגַּלְפִּי בְּשִׂמְא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוּן מְלִין הוּוּ אֲתִיין, וְסִלְקִין וְנַחֲתִין,
וּמִתְגַּלְפִּין תַּמָּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הוּוּ אֲתִיָּא קָמִי מֹשֶׁה

לְאַתְגַּלְפָּא עַל יְדוּי וְקַיִמָּא קַמִּיה. וְהַיִּינוּ דְכְּתִיב עַד
תּוֹמָם.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אֶת דְּבַרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת
מִבְּעֵי לֵיה: מַאי קָא רְמִיזָא. אֶלָּא שִׁירְתָּא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שִׁיר הַשִּׁירִים
אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹה, מִלְכָּא דְשִׁלְמוֹה כֹּלָּא דִילֵיה, וְהָא
אוֹקִימָנָא מְלִי. (דְתַנַּיָּא בְּתִיב) (תַּהֲלִים צב) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם
הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמָּש. שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר) (וְהִכָּא אֶת דְּבַרֵי

הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר)

אֶלָּא הִכָּא אֵית לְאַסְתְּכֹלָּא, הֵתָם שִׁיר, וְהִכָּא שִׁירָה. דָּא
דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תַנְיִנָן, כָּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ
לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוֹף בְּעֵינֵייהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוֹן אָמְרוּ
שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמִנְלָן דְהָאֵי נוֹקְבָא הוּא, דְכְּתִיב וְעֲנֵתָה הַשִּׁירָה וּגו')
מֹשֶׁה הָוָה לֵיה לְמִימַר שִׁיר, וְאֵינּוֹן שִׁירָה. (דף רפ"ה ע"א) אֶלָּא
דָּא הִיא רְזָא דְמְלָה, מֹשֶׁה לְגַרְמִיהָ לָא קָאמַר דָּא, אֶלָּא
לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא, מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכָא
אֲשֶׁתְּמוֹדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר מִכְּלָא.
מֹשֶׁה סָלִיק מִתְתָּא לְעִילָא, וְאֵינּוֹן נַחְתִּי מֵעִילָא לְתַתָּא.
הוּא סָלִיק מִתְתָּא לְעִילָא, כְּמָה דְתַנְיִנָן מַעְלִין בְּקוּדְשׁ

וַאִין מוֹרִידִין. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְּאָמַר שִׁירָה
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא. וּמֹשֶׁה
 בְּכֹלָא (ס"א בְּמַלְכָּא) אֶתְאַחַד. וַאִינוּן נַחְתִּי מֵעֵילָא לְתַתָּא,
 דְּאָמְרוּ שִׁיר, דְּהוּא שְׁבַחָא דְּמִשְׁבַּחָא מַלְכָּא לְמִטְרוֹנִיתָא,
 וַאִינוּן בְּמִטְרוֹנִיתָא אֶתְאַחַדוּ. וְעַל דָּא, בְּהֵאֵי אֶשְׁתְּמוּדַע
 שְׁבַחָא דְּמֹשֶׁה, יִתִּיר מִכְּלָהּוּ. וְהֵיִינוּ דְּכַתְיב, (שמות טו) אַז
 יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְי, שִׁירַתָּא
 דְּמִטְרוֹנִיתָא לְמָאן. לַיְי. וּבְגִין כֶּן, וַיִּכְתּוּב מֹשֶׁה אֶת
 דְּבַרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת.

וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנּוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אֵלָא רְזָא דְּמַלְכָּה כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא, דְּכַתְיב, (איוב ב)
 וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לוֹ, וּמֹשֶׁה בְּכֹלָא אֶסְתַּכַּל, וְעַל דָּא אָמַר
 שִׁירָה, בְּגִין לְאַתְאַחַדָּא מַלְיָן בְּאַתְרָא דָּא, לְמַהוּי עַלְיֵיהּ
 דִּינָא, דְּכַתְיב וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו. וְלָמָּה. דְּכַתְיב
 כִּי אָנִי יַדְעָתִי אֶת יִצְרוֹ, וְכַתְיב כִּי יַדְעָתִי אַחֲרֵי מוֹתִי
 וְגו'. וְכַד תַּעֲבֹדוּ דָּא, מִיַּד וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו
 לְעַד.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (איוב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְלֹא יִתִּיר, אֲבַל
 וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לוֹ. בְּהֵאֵי, דִּינָא אֶתְעַבִּיד לְמָאן
 דְּאַתְעַבִּיד. כְּתִיב, (שמואל ב כב) וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיְי אֶת דְּבַרֵי
 הַשִּׁירָה הַזֹּאת. הַשְׁתָּא תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּדוּד הוּא, בְּגִין דְּאָמַר

שִׁירָה מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְזָכָה לְהָאֵי דְרַגָּא, וְלֹא אָמַר הָאֵי
 שִׁירָה, אֲלֵא בְּסוּף יוֹמוֹי, דְּהוּוּ בְּשְׁלִימוֹ יִתִּיר מֵהָאֵי
 שִׁירָה. כְּמָה דְתַנִּינָן, אַל תֵּאֲמֵן בְּעַצְמָךְ עַד יוֹם מוֹתָךְ.
 וְהִכָּא, אֲמַאי זָכָה דְּוֹד לְמִימַר שִׁירְתָּא מִתַּתָּא לְעֵילָא,
 בְּסוּף יוֹמוֹי. דְּהוּוּ בְּנִיחָא מְכַל סְטְרוֹי, דְּכַתִּיב, (שם) בְּיוֹם
 הַצִּיל יי' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אוֹיְבָיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירְתָּא מְעֵלְיָא מְכַלָּא מַאי הֵיא. כְּמָה
 דְתַנִּינָן בְּרוּזָא דְמִתְנִיתִין, בְּמַלִּין וּבְעוֹבְדָא הַכִּי (ס"א
 הו"א) נְמִי מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמְעֵילָא לְתַתָּא. וְלְבַתַּר לְכוּוֹנָא
 בְּלַבָּא, וְלִקְשָׁרָא כֹּלָא בְּחַד קְשָׁרָא.

מִנְלָן מְמִשָּׁה, בְּקַדְמִיתָא, מִתַּתָּא לְעֵילָא, (דבריים לב) כִּי שֵׁם
 יי' אֶקְרָא. מַאי אֶקְרָא. כְּמָה דְכַתִּיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא
 אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׁכִינְתָּא. לְבַתַּר, הָבוּ גְדֹל לְאַלְהֵינוּ, דָּא
 מְלַכָּא עֲלָאָה. לְבַתַּר נַחֲתִית בְּדַרְגוּי מְעֵילָא לְתַתָּא, דְכַתִּיב
 צְדִיק וַיִּשָּׂר. לְבַתַּר קְשִׁיר קְשָׁרָא דְמַהִימְנוּתָא וְאָמַר,
 הוּא, וְדָא הוּא קְשָׁרָא לְכֹלָא.

בְּגִין כֹּה, בְּעֵי בַר נַש לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה כְּהָאֵי
 גְּוֹנָא, בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, לְסִלְקָא יִקְרָא
 דְמֵאֲרִיָּה, לְאַתַּר דְּשִׁקְיוֹ דְעַמִּיקָא (ע' ע"א) דְּבִירָא נְגִיד
 וְנַפִּיק. לְבַתַּר (נְגִיד) לְאַמְשַׁכָּא מְעֵילָא לְתַתָּא, מֵהָהוּא שִׁקְיוֹ
 דְנַחֲלָא, לְכֹל דְרַגָּא וְדַרְגָּא, עַד דְרַגָּא בְּתַרְאָה,

לְאִמְשָׁכָא בְּרָכָאן לְכָלָא, מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא. לְבַתָּר בְּעֵי
 לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא בְּכָלָא, קִשְׂרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא. וְדָא הוּא בַר
 נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׂמָא דְמַאֲרִיָּה, לְיַחְדָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי מִכְבְּדֵי אֲכַבְד, כִּי מִכְבְּדֵי לְעֵלְמָא
 דָּא, אֲכַבְד בְּעֵלְמָא דָּאֲתֵי.

וּבּוּזֵי יִקְלוּ, מֵאֵי וּבּוּזֵי יִקְלוּ. דָּא הוּא מֵאֵן דְּלֹא יַדַּע
 לְיַחְדָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלְקִשְׂרָא קִשְׂרָא
 דְּמַהֲיִמְנוּתָא, וְלְאִמְשָׁכָא בְּרָכָאן לְאַתָּר דְּאַצְטְרִיָּה,
 וְלְאוּקִיר שְׂמָא דְמַאֲרִיָּה. וְכָל מֵאֵן דְּלֹא יַדַּע לְאוּקִיר
 שְׂמָא דְמַאֲרִיָּה, טַב לֵיהּ דְּלֹא אֲבֵרֵי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבּוּזֵי יִקְלוּ, מֵאֵן דְּלֹא יַדַּע לְאוּקִיר
 לְמַאֲרִיָּה, וְלֹא אֲתַכּוּוֹן בְּאַמֵּן, דְּתַנְיִנָּן גְּדוּל הָעוֹנָה
 אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ. וְהָא אוּקִימְנָא קַמִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דְּאַמֵּן, מְשִׁיךְ בְּרָכָאן מִמְּבוּעָא לְמַלְכָּא, וּמִמְּלַכָּא
 לְמַטְרוֹנִיתָא (דָּא בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתּוּוֹן גְּלִיפִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
 מֵאַלְפֵי לְמִ"ם, וּמִמִּ"ם לְנוּ"ן. כִּיּוֹן דְּמָטוּ בְּרָכָאן לְנוּן,
 מִתְמָן נִגְדִין (דף רפ"ה ע"ב) וּנְפַקִין בְּרָכָאן לְעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי,
 וּמִתְפַּשְׁטֵי בְּכָלָא. וְקָלָא נְפִיק אֲתַשְׁקִיּוּ מִשְׁקִיּוֹתָא דְּבִרְכָן,
 דְּאַפִּיק פְּלַגְיָא עֲבָדָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְשַׁמְרִין לְאַתְבָּא אָמֵן, לְכוּוּנָא
 לְבִיָּהּ כַּמָּה דְּאַצְטְרִיָּה, כַּמָּה פְּתַחִין דְּבִרְכָאן פְּתִיחָן

לִיה לְעֵילָא, כְּמָה טְבָאן מִשְׁתַּכְחִין בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, כְּמָה
 חֲדוּ בְּכִלָּא. מַאי אָגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּגַרְמִין הַאי. אָגַר
 לְהוּ בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּעֲלָמָא דִּין בְּשַׁעְתָּא
 דְּעֵאקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל), וּמִצְלָן צְלוֹתָא קָמִי מָאֲרִיָּהוֹן, קָלָא
 מְכַרְזָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, (ישעיה כו) פְּתַחוּ שַׁעְרִים וַיְבוֹא גוֹי
 צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֶל תְּקָרִי אֲמוּנִים, אֵלָא אֲמוּנִים.
 פְּתַחוּ שַׁעְרִים, כְּמָה דִּי־יִשְׂרָאֵל פְּתַחִין לְהוּ תַרְעִין דְּבִרְכָאן,
 כִּן הַשְׁתָּא פְּתַחוּ שַׁעְרִים, וְתִתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן מֵאִינוּן
 דְּעֵאקִין לְהוּ.

הַאי בְּעֲלָמָא דִּין, בְּעֲלָמָא דְאַתִּי מַאי אֲגַרִיָּהוּ. דְּכִד
 יְפוּק בַר נֶשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, דְּהוּה שׁוֹמֵר לְאַתְבָּא
 אֲמֵן. מַאי שׁוֹמֵר. כְּלוּמַר, נָטִיר הֵהִיא בְּרַכָּה דְאַמַר הֵהוּא
 דְּמִבְּרַךְ, וּמְחַכָּה לִיה לְאַתְבָּא אֲמֵן, כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ.
 נְשַׁמְתִּיה סְלָקָא וּמְכַרְזֵי קָמִיה, פְּתַחוּ שַׁעְרִים קָמִיה, כְּמָה
 דְּאִיהוּ הוּה פְּתַח תַרְעִין כָּל יוֹמָא, כִּד הוּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.
 אֲמַר רַבִּי יוֹסִי אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַאי אֲמֵן. אֲמַר רַבִּי
 אֲבָא, הָא אוֹקְמוּהָ כְּלָא, אֲמֵן אֲקָרִי מִבּוּעָא
 דְּהֵהוּא נַחְלָא דְנַגִּיד, אֲמֵן אֲקָרִי, דְּכַתִּיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה
 אֲצִלוּ אֲמוּנָא, אֶל תְּקָרִי אֲמוּנָא, אֵלָא אֲמֵן. קִיּוּמָא דְכִלְהוּ
 הֵהוּא נַחְלָא (ס"א טל"א) דְנַגִּיד וְנַפִּיק, אֲמֵן אֲקָרִי. דְּתַנִּיא,
 (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עוֹלָם דְלְעֵילָא, עוֹלָם

דִּלְתַתָּא. אוּף הָכָא אָמֵן וְאָמֵן, אָמֵן דְּלַעֲיִלָא, אָמֵן
 דִּלְתַתָּא. אָמֵן קִיּוּמָא דְכְּלָהוּ, וְהָא אוּקִימָנָא אָמֵן בְּאִינוּן
 אֲתוּוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֶיךָ עֲמִיקָא דְבִירָא דְכָל בְּרַכָּאן
 מִתַּמָּן נִבְעִין וְנִפְקִין, וּמִשְׁתַּכְּחִין. מ"ם פְּתוּחָה,
 נִהְרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק, וְאֶקְרִי מ"ם. וְהוּא רֹזָא דְתַנִּינָן, מ"ם
 פְּתוּחָה, מ"ם סְתוּמָה. כְּמָה דְאוּקִימָנָא, (ישעיה ט) לְסַרְבֵּה
 הַמְשֻׁרָה.

נוּן פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְתַרִּין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפּוּפָה.
 נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְאֵת וְא"ו, כְּלָלָא דְנוּן כְּפּוּפָה (ס"א
 פְּשׁוּטָה). • (ס"א מ"ם פְּתוּחָה, כְּלָלָא דְתַרִּין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפּוּפָה. נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא
 דְאֵת וְא"ו) בְּגִין כֶּךָ כְּלָא אֶקְרִי נוּן וְאוּ נוּן. וּבְרֹזָא דְמִתְנִיתָא
 הָכִי תֵאנָא, ו' דְכַר, ו' פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְדְכַר וְנוּקְבָא, נוּן
 כְּפּוּפָה, בְּכְלָלָא דְפְּשׁוּטָה הִיא. וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא
 סָבָא, מִם דְהָכָא, הִיא נוּטְרִיקוֹן מְל"ך, וְהֵינּוּ אָמֵן,
 אָמ"ן נוּטְרִיקוֹן, א"ל מְל"ך נ"אָמֵן. כְּלָלָא דְכְּלָא, וְשִׁפִּיר
 הוּא, וְהָא אֲתַמַּר.

תֵּאנָא, כָּל מֵאן דְשָׁמַע בְּרַכָּה מִתְהוּא דְמְבַרְך, וְלָא
 אֲתַכּוּוּן בְּאָמֵן, עָלֶיהָ נְאָמַר וּבוּזֵי יִקְלוּ. כְּמָה
 דְאֵת אָמַר, (מלאכי א) לָכֶם הַכְּהֻנִּים בּוּזֵי שָׁמַי. מֵאֵי עוֹנְשֵׁיהָ.
 כְּמָה דְלָא פְתַח בְּרַכָּאן לַעֲיִלָא, כֶּךָ לָא פְתַחִין לֵיהָ. וְלָא

עוֹד אֵלֶּא כַּד נִפְיֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא, מִכְרִיזֵי קַמִּיהָ, וְאִמְרֵי,
טְרוּקוּ גַלֵּי קַמִּיהָ דְּפִלְנִיָּא, וְלֹא לִיעוּל, וְלֹא תִקְבְּלוּן
לֵיהּ, וְוֵי לֵיהּ, וְוֵי לְנִשְׁמַתִּיהָ.

תַּאנָּא, חֲיִיבֵי דְגִיְהֵנָם, כְּלָהוּ סִלְקֵי בְּמִדּוּרִין יְדִיעֵן,
וְכִמָּה פִתְחִין אֵית לֵיהּ לְגִיְהֵנָם, וְכִלְהוּ פִתְחִין
לְקַבֵּל פִתְחִין דְגִן עֵדוּן. וּבִשְׁעֵתָא דְאִפְקֵי לְאִינוּן חֲיִיבֵיָא
דְקַבֵּילוּ עוֹנְשֵׁיָהּ, אִינוּן פִתְחֵי פִתְחִין, וְשׁוּיִין (ס"א וְשֶׁאבִין)
לוּן לְבַר. וְכִלְהוּ פִתְחִין בְּשִׁמְחָה אַקְרוּן, לְקַבְּלֵיהוּן דְפִתְחִין
דְגִן עֵדוּן, וְכֹל פִתְחָא וּפִתְחָא, אַקְרִי שְׁמָא, לְקַבְּלֵי הֵהוּא
פִתְחָא דְגִיְהֵנָם, וְאִשְׁתְּמוּדְעֵן פִתְחִין לְקַבְּלֵיהוּן פִתְחִין,
אִינוּן פִתְחִין דְגִן עֵדוּן.

בְּגִיְהֵנָם אֵית מְדוּרָא בְּתִרְאָה תִתְאָה דְכְלָהוּ, וְהֵהוּא
מְדוּרָא הֵוֵי מְדוּרָא עַל מְדוּרָא, וְאַקְרִי (אִיּוֹב י')
אַרְץ עֵיפְתָהּ. מֵהוּ עֵיפְתָהּ. כְּמָה דְאֵת אִמְר (שְׁמוֹת כ"ח) רְבוּעַ
יְהִיָּה כְפוּל, וּמִתְרַגְמִינָן מְרוּבְעַ יְהִיָּה עֵיף, אוּף הָכָא
עֵיפְתָהּ, כְּלוּמַר כְּפוּלָהּ. וְהֵהוּא אַקְרִי שְׁאוּל תַּחְתִּית,
שְׁאוּל הוּא מְדוּרָא חַד. תַּחְתִּית, הוּא מְדוּרָא תִתְאָה. וּבְגִין
כְּךָ אַקְרִי אַרְץ עֵיפְתָהּ תַּחְתִּית, וְאַקְרִי אַבְדוּן. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (מְשַׁלֵּי כ"ז) שְׁאוּל וְאַבְדוּן. וְכִלְהוּ מְדוּרִין לָא אַכְפְּלוּ,
וְכִלְהוּ לָא עֵיפִין בַּר מֵהָאֵי.

וְתַאנָּא, מֵאן דְנַחֲתֵת לְאַבְדוּן (דף רפ"ו ע"א) דְאַקְרִי תַּחְתִּית,

לֹא סָלִיק לְעֵלְמִין. וְהָהוּא אֶקְרִי גְבַר דְּאִשְׁתִּי וְאִתְּאֲבִיד
מִכְּלָהּ עֵלְמִין. וְתֵאֵנָּה, לְהָהוּא אֶתְר נַחְתִּין לְהִנְהוּ גְבַרִי
דְּמַבְוֵי לְאִתְּבֵא אָמֵן, וְעַל אָמֵן סַגִּיאִין דְּאִתְּאֲבִידוּ מִנִּיָּה,
דְּלֹא חָשִׁיב לְהוּ, דִּיִּנְיָן לִיָּה בִּגְיֵהֲנָם, וְנַחְתִּין לִיָּה בְּהָהוּא
מְדוּרָא תַתְּאָה, דְּלִית בָּהּ פְּתַחָא, וְאִתְּאֲבִיד וְלֹא סָלִיק
מִנִּיָּה לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא פְּתִיב, (אִיּוֹב ז) כָּלָה עָנָן וַיִּלֶךְ כֵּן
יֵוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה. וְלֹא, וְהָא פְּתִיב (יִזְכָּר ב) מִבְּטָן שְׂאוֹל
שׁוֹעֲתִי שְׁמַעְתָּ וְגו'. וְכִתִּיב (שְׁמוּאֵל א ב) מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל.
אֶלָּא הֲכֵא שְׂאוֹל, הֲתָם תַּחְתִּית. וְאוּקְיָמָנָא הָא דְּאִהְדֵּר
בֵּיהּ, הָא דְּלֹא אִהְדֵּר בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי דְּכִתִּיב, (יִרְמִיָּה ב) כִּי שָׁתִּים רַעוֹת עָשָׂה
עָמִי אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לְחֻצוֹב לָהֶם
בְּאֵרוֹת וְגו'. אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא הוּא דְּלֹא
בְּעֵי לְקַדְשָׁא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאָמֵן. מַאי
עוֹנְשִׁיהּ. פְּתִיב לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת נְשַׁבְּרִים,
דְּנַחְתִּין לְגִיֵּהֲנָם דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, עַד דְּנַחְתִּין לְאֲבִדוֹן
דְּאֶקְרִי תַחְתִּית. וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְכוּוֹנָה בְּאָמֵן פְּדִקָא יָאוֹת, סָלִיק דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא,
לְאִתְּעַדְנָא מִהָהוּא עֲלָמָא דְּאִתִּי, דְּנִגִּיד תְּדִיר לֹא פְּסִיק,
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים לֹא) אָמוּנִים נוֹצֵר יְי' וּמְשַׁלֵּם עַל
יְתֵר עוֹשֶׂה גְּאוּתָהּ.

תָּאנָא, שִׁירָה מְשִׁיךְ בְּרָכָאן מֵעִילָא לְתַתָּא, עַד
דִּישְׁתַּכְחוּן בְּרָכָאן בְּכֻלְהוּ עַלְמִין. (אמר רבי יוסי אינון

ישראל למימר שירתא, שלימתא שירה דכליל כל שאר שירין גדא הוא דכתיב, (ישעיה יב)
וְאִמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵינוּ). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זְמִינִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירַתָּא, מִתַּתָּא לְעִילָא, וּמֵעִילָא לְתַתָּא.
וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרָא דְמִהִימְנוּתָא. דְכָתִיב, (במדבר כא) אִזְּ שִׁיר
יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. אִזְּ שָׁר לָא נֶאמַר, אֶלָּא אִזְּ
יִשִׁיר. וְכֵן כֻּלְהוּ כְּהֵאֵי גְוֹנָא. אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, מִתַּתָּא
לְעִילָא. עָלִי בְּאֵר עֲנֹו לָהּ, עָלִי בְּאֵר, כְּלוּמַר סָק
לְאַתְרֵיךְ, לְאַתְּאֲחָדָא בְּבַעְלֵיךְ, דָּא הוּא מִתַּתָּא לְעִילָא.
וְלַבְתָּר מֵעִילָא לְתַתָּא, (דְּהָא עַד הַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא אֲשַׁתְּכַחַת עֲמִנָא) בְּאֵר
חֲפֻרוֹה שָׁרִים, דְּאוֹלִידוּ לָהּ אֲבָא וְאִמָּא, (לְעִילָא)
כְּרוּה נְדִיבֵי הָעָם, אֵלִין אֲבָהֶן, דְּאֶקְרוּן (תהלים מז) נְדִיבֵי
עַמִּים. כְּרוּה, אֲתֵר לְאַזְדוּגָא בְּהַ מְלָכָא, בְּבִרְכָן. וּבְמָה
הוּא זְווגָא. בְּמַחֲוּקָא, דָּא יְסוּד. בְּמִשְׁעֻנוֹתָם, דָּא נְצַח
וְהוּד, מֵעִילָא לְתַתָּא. וּמִמְדַּבְּר מִתְנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחְלִיאַל,
וּמִנַּחְלִיאַל בְּמוֹת. הָא קְשׁוּרָא קְשׁוּרָא, קְשׁוּרָא
דְּמִהִימְנוּתָא, קְשׁוּרָא קִימָא דְכֻלָּא בֵּיהּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירַתָּא שְׁלִימָתָא.
שִׁירַתָּא דְכֻלִּיל כָּל שְׁאֵר שִׁירִין. הַדָּא הוּא דְכָתִיב,

וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לֵה' קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יי'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.
 וְכְתִיב (תהלים קכו) אִזּוּ יִמְלֹא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אִזּוּ
 יֵאמְרוּ בַגּוֹיִם הַגְּדִיל יי' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים.
 בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ

(דברים לב) הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי,
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ה) פֶּתַחְתִּי אָנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי
 חָמַק עָבַר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא
 עָנָנִי. מַה כְּתִיב לְעִילָא. אָנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר וְגו'. אָנִי
 יִשְׁנָה, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אָנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי
 אֲוִרֵייתָא, בְּזְמַנָּא דְאֲזִילְנָא בְּמַדְבָּרָא. וְלִבִּי עַר, לְאֵעֲלֹא
 לְאַרְעָא, לְמַעַבְדַּ לְהוּ (נימוסין) דְהָא כָּל פְּקוּדֵי אֲוִרֵייתָא
 בְּאַרְעָא מְשַׁתְּכִינן. קוּל יוֹדֵי דוֹפֵק, דָּא מִשָּׁה. דְאוּכַח
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכֶמָה וַיִּפְתַּח, (דף 971 ע"ב) בְּכֶמָה קְטָטִין.
 דְכְתִיב, (דברים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (דברים ט) מִמָּרִים הֵייתֶם
 וְגו'. (דברים ט) וּבַחֹרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגו'. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר

השירים ה) דוֹפֵק.

וְעַם כָּל דָּא דְמִשָּׁה אוּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרַחֲמֵי מוֹתָא הוּוּ

וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לֵה' קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יי'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.
 וְכְתִיב (תהלים קכו) אִזּוּ יִמְלֹא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אִזּוּ
 יֵאמְרוּ בַגּוֹיִם הַגְּדִיל יי' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים.
 בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ

(דברים לב) הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי,
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ה) פֶּתַחְתִּי אָנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי
 חָמַק עָבַר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא
 עָנָנִי. מַה כְּתִיב לְעִילָא. אָנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר וְגו'. אָנִי
 יִשְׁנָה, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אָנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי
 אֲוִרֵייתָא, בְּזְמַנָּא דְאֲזִילְנָא בְּמַדְבָּרָא. וְלִבִּי עַר, לְאֵעֲלֹא
 לְאַרְעָא, לְמַעַבְדַּ לְהוּ (נימוסין) דְהָא כָּל פְּקוּדֵי אֲוִרֵייתָא
 בְּאַרְעָא מְשַׁתְּכִינן. קוּל יוֹדִי דוֹפֵק, דָּא מִשָּׁה. דְאֹכַח
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וַיִּפְתַּח, (דף 971 ע"ב) בְּכַמָּה קְטָטִין.
 דְכְּתִיב, (דברים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (דברים ט) מִמָּרִים הֵייתֶם
 וְגו'. (דברים ט) וּבַחֹרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגו'. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר

השירים ה) דוֹפֵק.

וְעַם כָּל דָּא דְמִשָּׁה אֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרַחֲמֵי מוֹתָא הוּוּ

כָּל מְלוֹי, דְּכָתִיב, (דברים ז) כִּי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה לֵיְיָ אֱלֹהֶיךָ.
 וּבְךָ בָחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו' (דברים יד) בְּנִים
 אַתֶּם לֵיְיָ אֱלֹהֵיכֶם (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בֵּיִי. וְעַל דָּא
 (דברים כז) וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי מֵאֲהַבְתָּ יְיָ
 אֶתְּכֶם. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחוֹתַי

רַעֲיָתִי.

מַה כְּתִיב. (שם) קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוֹחַ לְדוּדֵי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹד דִּהְוִינָן זְמִינִין לְמִיעַל לְאַרְעָא, וְלִקְבֵּלָא אִינוּן
 פְּקוּדֵי אֹרִייתָא עַל יְדוּי דְּמִשָּׁה. מַה כְּתִיב, (שם) וְדוּדֵי
 חִמְק עָבַר. דְּכָתִיב, (דברים לד) וַיִּמַּת שָׁם מִשָּׁה עֶבֶד יְיָ.
 בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצָּאֲתִיהוּ, דְּכָתִיב וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד
 בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה. קָרְאֲתִיו וְלֹא עָנְנִי, דְּלֹא הָוּה דְּרָא
 כְּדָרָא דְּמִשָּׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לְקִלְיָהוּן, וְעַבְד
 לְהוּ נִסִּין וְנִימוּסִין, כְּמָה דְּעַבְד עַל יְדוּי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוֹחַ לְדוּדֵי, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא בַּעַ
 דְּמִלְּאכָא וּשְׁלִיחָא לְדַבְּרָא עִמִּיהָ, דְּכָתִיב, (שמות לג) אִם אֵין
 פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'. זַפְּאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶסְתַּכֶּם לְרַעוּתִיהָ. וְדוּדֵי חִמְק עָבַר, בְּיוֹמוֹי דִּיהוֹשֻׁעַ,
 דְּכָתִיב, (יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שׂוֹר צָבָא יְיָ.

תָּא חַזִּי, מִשָּׁה הָוּה שָׁמַע קָלָא קְדִישָׁא דְּמִלְּכָא עֲלָאָה,

וְלֹא אֶזְדַּעְזַע, וְכָל שָׁפָן מִלְּאֲכָא, דְּלֹא בַּעַא (וְלֹא קבליה). בְּתַר דְּשָׁכִיב מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שֵׁר צָבֵא יי'. וְכִתִּיב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶצָה. עֵתָה בָּאתִי, בְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה רַבָּךְ אֲתִינָא, וְלֹא קִבְלָנִי. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שְׂבַחָא דְּמִשָּׁה. בְּהֵוּא זְמַנָּא בַּעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֶזְדַּמְן לְהוּ הָכִי כְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצָּאתִיהוּ וְגו'.

(דברים לב) הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה, רַבִּי חֵיִיא אָמַר, זָכָאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, יִתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה א) שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי אֶרֶץ כִּי יִי דִּבֵּר. שָׁמְעוּ שָׁמַיִם, יִשְׁעִיָּה דִּהוּה יִתִּיר רְחִיקָא מִמְּלָכָא, כְּתִיב שָׁמְעוּ שָׁמַיִם. מִשָּׁה דִּהוּה יִתִּיר קָרִיב לְמִלְכָּא, כְּתִיב הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם.

תָּאנָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּאָמַר יִשְׁעִיָּהוּ שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי אֶרֶץ. כְּמַה גְּרַדִּינִי טְהִירִין אֶזְדַּמְנוּ לְתַבְרָא רִישִׁיָּה, נְפָקָא קָלָא וְאָמַר, מֵאֵן הוּא דִּין דְּבַעֵי לְאַרְעֵשָׁא עֲלָמִין. עַד דְּפִתַּח וְאָמַר, לָאוּ אָנָּא, וְלָאוּ דִּידִי, אֵלָא כִּי יִי דִּבֵּר, וְלֹא אָנָּא. בְּמִשָּׁה מַה כְּתִיב. הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה, אָנָּא וְלֹא אַחֲרָא. וְאֲדַבְּרָה בְּלֹא דְּחִילוּ. וְתִשְׁמַע הָאֶרֶץ אֲמַרִי כִּי, וְלֹא מֵאַחֲרָא. זָכָאָה חוֹלְקִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּאַתּוּן גְּלִיפִן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר,

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, הֲכֵא אֶתְרַמִּיז
שָׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, תּוּ מַה בֵּין מֹשֶׁה לִישְׁעִיָּהוּ. מֹשֶׁה אָמַר
הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם עֲלָאִין, אֵינּוֹן
דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן, דְּאֶקְרוּן שָׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ, אָרֶץ עֲלָאָה, הֵהִיא דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָא, וְאִיהִי אָרֶץ
הַחַיִּים. בִּישְׁעִיָּה כְּתִיב, שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְלֹא הַשָּׁמַיִם. הַאֲזִינִי
אָרֶץ, וְלֹא הָאָרֶץ. וְאֵינּוֹן שָׁמַיִם וְאָרֶץ תַּתְּאִין. וְעַם כָּל
דָּא, בְּעוּ לְאַעֲנִשָׁא לֵיהּ, עַד דְּאָמַר כִּי יִי דְבֵר, וְלֹא
אָנָּא. וּמֹשֶׁה אָמַר כּוּלֵי הַאי, דְּכְתִיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם
וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּתִפוּחַ בְּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'.
זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזֻלוֹת, דְּהָא כָּל שָׂאָר עַמִּין אֶתְיָהִיבוּ לְרַבְרְבָן מְמַנָּן,
בְּשִׁלְטְנוֹתָא עֲלֵיהּוּ. וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן
בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְּאֶתִי, דְּלֹא יָהֵב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לֹא לְמִלְאַכָּא, וְלֹא לְשִׁלְיָטָא אַחְרָא, אֶלָּא הוּא אֶחָיד
לוֹן לְחוּלְקִיָּהּ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב כִּי חִלַּק יִי עַמּוֹ. וְכְתִיב,
(תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתִפוּחַ בְּעֲצֵי הַיַּעַר, מַה
תְּפוּחַ מִתְּפָרְשָׁא בְּגוּוֹנוֹי, עַל כָּל שָׂאָר אֵילָנֵי חֻקְלָא, כִּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּפָרֵשׁ וְאֶתְרָשִׁים עַל כָּל חֵילִין

עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין כֶּךָ (ישעיה מח) יִי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת
הוּא בְּכָל חֵילָא דְלַעִילָא.

תָּא חַוִּי, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, דְּאִית בֵּיה תְּלַת
גְּוֹנִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. מֵאן שׁוֹשְׁנָה. אָמַר
רַבִּי אַבָּא, שׁוֹשְׁנָה סֶתֶם, שׁוֹשְׁנָה דְּאֶתְכַלִּילַת בְּשִׁית
טְרַפִּי, שׁוֹשְׁנָה דָּא גְּוֹנִיָּה חַוּוּר וְסוּמְקָא. וְכֹלָא הוּא תְּרִין
גְּוֹנִי, סוּמְקָא וְחַוּוּר, הֵכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה.
דְּהֵכִי אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) תַּחַת
הַתַּפּוּחַ עוֹרְרַתִּיךָ. תַּחַת הַתַּפּוּחַ (דף 97"ו ע"א) בְּאֵן אֲתֵר הִיא.
אֵלָא אֵלִין אֲבַהֲתִין דְּאֲמַרְן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא יוֹבְלָא.
רַבִּי אַבָּא אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֵלָא אֵלִין אֲבַהֲן דְּקֵאֲמַרְן,
אֵלִין אֵינּוּן ג' גְּוֹנִי, דְּמִתְחַבְּרִין בְּתַפּוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵן אֲתֵר אֶתְכַלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵינּוּן נְשִׁיקִין דְּרַחֲמֵימוֹתָא, דְּאֶתְדַבְּקַת
בְּמִלְכָּא עֲלָאָה, נְטִלָּה תְּרִי שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר
השירים ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים. וּבְגִין כֶּךָ אָמְרָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, (שם א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. (כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית מא)
וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל עַמִּי) בְּגִין דְּאֶתְכַלִּילַת בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּתַרִּי
שְׁפוּן דִּילִיָּה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁמִים אֲקָרִי. וּבְגִין

דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, כָּל אֵינֹון רְקִיעֵין דְּאֶתְכֻלִּילֵן בְּשָׁמַא דָּא,
 (ס"א שְׁבַעַה אֵינֹון דְּכַד מִתְחַבְּרֵן וְכוּ') כִּד מִתְחַבְּרֵן כְּחֻדָּא, אֶקְרוּ שָׁמַיִם,
 וְאֶקְרוּ שָׁמַא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאן אֵינֹון רְקִיעֵין.
 שְׁבַעַה אֵינֹון.

כְּמָה דְּתַנִּינֵן, וִילֹון, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן,
 עֲרָבוֹת. וּבְאֲגָדָתָא דְּבֵי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הָכִי
 תַּנִּינֵן. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָנִי בְּרִייתִי דְּבֵי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא
 הָכִי, וְסָגִיאִין אֵינֹון בְּכָל הָנִי גְּוֹוִנִי. כְּמָה דְּתַנִּינֵן, אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּנִּינֵן בְּאֵינֹון בְּרִייתִי, (ס"א דְּלִבְר) דְּלִגְבֵי דְּכָל
 הָנִי שְׁבַעִין כְּתָרִין דְּמִלְכָּא. לְקַבְּלִיהוֹן שְׁוִיִין ז' רְקִיעֵין,
 ז' כְּכַבֵּיא דְּרַהֲטִין וְאֶזְלִין, וְקָרִי לֹון שְׁמָהן בְּשָׁמָהן. וְאַף
 עַל גַּב דְּשְׁוִיִין כְּלָהוּ כְּסָאֵי דְּרְקִיעֵין, דְּשְׁבַעַה כְּכַבֵּיא,
 שְׁבַתָּאֵי, צְדָקָא, מְאָדִים, חֲמָה, נוּגָה, כּוֹכָב, לְבָנָה. וְשׁוִין
 אֶלִין לְקַבִּיל אֶלִין, בְּכַסּוּיָא דְּמִלִּין. לְגַבֵּי אֵינֹון דְּכְתִיב,
 (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וַיּוֹשִׁיעוּךָ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים
 בְּכַכְּבִים. כְּלָהוּ מִלִּין מִתְכַּסִּיין, וְאַף עַל גַּב דְּלָאוּ אוֹרְחֵי
 דְּאוֹרֵיתָא. וְאַנֵן בְּתַר אוֹרְחֵין דְּאוֹרֵיתָא קָא אֶזְלִינֵן,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשֵׁמוֹת אֲשֶׁר
 קָרָא לָהֶן אָבִיו, כְּמָה דְּמִלִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶזְלִינֵן,
 וּבִתְדִיָּה אֶזְלִינֵן, כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים כח) וְהִלַכְתָּ בְּדַרְכֵיו.
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, פְּשִׁיטִין מִלִּין אֶלִין לְגַבֵּי חַבְרֵיא,

וְאֶשְׁתַּמּוּדְעֵן מְלִי בְּהוּ, וְאִף עַל גַּב דְּאֶתְכַפְּיִין. אָמַר לִיה
וְהָכִי תִנּוּן, כְּמָה דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֵיָא לְקַמָּן.
וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מְאִינוּן בְּרִייתִי, דִּתְנָא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֵמָה
מְלָכָא, קִיָּמָא סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלָמוּתָא, וּבְאַתְרִין סְגִיָּאִין
אֶשְׁתַּמּוּדְעֵן מְלִי דְּאִינוּן בְּרִייתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָרִימִית יְדֵי בְּצִלוֹ לְקַדִּישָׁא עֲלָאָה,
דְּמִלִּין אֲלִין אֶתְגְּלִיאוּ עַל יְדֵי, בְּהֵהוּא עֲלֵמָא,
כְּמָה דְּאֶתְכַפְּיאוּ בְּלִבָּאִי. וְלִית אָנּוּן בְּאִינוּן אָרְחִין דְּאִינוּן
בְּרִייתִי, אוֹרְחֵי דְּאוֹרִיתָא נְקֻטִּינוּן.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן לָךְ רַב בְּחֻכְמָתָא כְּדוּד
מְלָכָא, וְשְׁלֵמָה מְלָכָא בְּרִיָּה, בְּהֵאִי כְּתָרָא
דְּאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּבְרִייתִי אֲלִין. וְסִיְהָרָא קְרִיָּיה דְּדוּד מְלָכָא
צְדָק, דְּהָא דִּילִיָּה הוּא, דְּכֻתִּיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי
צְדָק אָבָא בָּם אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֵמָה מְלָכָא הָכִי נָמִי, וְאִיהוּ
אֶתְקָרִי צְדָק, וְשִׁמְשָׂא דְּאֶתְקָרִי בְּבְרִייתִי בְּרִית, אִיהוּ
אֶקָרִי מִשְׁפָּט. וְאִינוּן כְּרִסֵּי יְקָרָא דְּמְלָכָא, דְּכֻתִּיב, (תהלים
פס) צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסֹאף. צְדִיק וְצְדָק הָכִי נָמִי בְּחַד
דְּרָגָא הוּו. תַּאנָּא, ז' כְּתָרִין אוֹקְמוּהָ, תִּשְׁעָה אֶקְרוּן.
וְאֶפִּילוּ בְּאִינוּן בְּרִייתִי, שְׁבַעָה רְקִיעֵין אִינוּן תִּשְׁעָה הוּו.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד אֵימָתִי יְקָרוּן חֲבַרְיָא בְּהַנִּי מְלִין.
הָא אָנּוּן בְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִלִּינוּן, וְאָנּוּן יְדַעֵי